

Herskab og tjenestefolk i Danmark

Et progressivt forsvar for unge piger m/k i huset. Det er muligt, hvis man tager de mentale skyklapper af
4. august 2014

Kunne man forestille sig, at 'den unge pige i huset' – som eksempelvis mine bedsteforældre betjente sig af – vendte tilbage til Danmark i en moderniseret version, så det var ung pige m/k og til velordnede løn- og arbejdsvilkår?

Svaret er naturligvis: niks, aldrig.

Og det er ikke alene grundet den danske skattestruktur, der godt nok gør det tæt på umuligt for alle andre end de allermest velhavende at få penge tilovers til den slags. Ej heller er det udelukkende, fordi den danske mindsteløn andrager en størrelse, som gør drømmen om 'hjælp i privaten' utopisk for det store flertal.

Nej, den vigtigste grund ligger i vore hjerner. Danskerne er opdraget til at synes, at det er moralsk anløbet at have hushjælp. Det er kun for de dovne og rige, som ikke kan finde ud af at gribe en støvsuger eller en toiletbørste.

Det er sundt, må vi forstå, at vi alle, på nær syge og meget gamle, kan håndtere indkøb, madlavning, rengøring, havearbejde med mere, uanset at vi samtidig forventes at knokle på fuld tid uden for hjemmet. Dertil kommer, at opgøret med forne tiders klassesamfund gør, at vi ser på den private serviceindustri med politisk mistro. Det er *Herskab og Tjenestefolk* udødeliggjort i staklen Laura fra tv-serien *Matador*, der, selv om hun synes myndig og uundværlig i bankdirektør Varnæs' husholdning i Korsbæk, er klassificeret som mindre værd og da også ender på gaden.

Sagt anderledes: Vi ser rent faktisk ned på de mennesker. Vi vil muligvis ikke indrømme det – man er vel et pænt menneske, der blot er interesseret i at give alle mulighed for et indholdsrigt og spændende arbejdsliv – men jeg vover at påstå, at det er sagen. Langt de fleste synes ikke, at husligt arbejde er fint. Der er ringeagt på spil.

Dertil kommer, at vi qua det socialdemokratiske velfærdsstatsprojekt, som vi alle på godt og ondt er syltet ind i fra fødslen, simpelthen nærer større tiltro til institutioner end personer. Vi foretrækker skattefinansierede og standardiserede plejehjem og hjemmehjælp frem for 'vi passer på bedstemor derhjemme'. Næh tak, det kan være fint nok med floskler om et mere inklusivt civilsamfund, men det stopper ved hjemmets fire vægge, ligesom vi altså selv skal vaske gulve, lave mad og rydde op og bruge vores eventuelt overskydende løn til nye mobiltelefoner, rødvin eller sommerferier fremfor hushjælp.

Sådan behøver det ikke at være. I disse dage befinder jeg mig på den spanske ø Mallorca, på besøg hos en familie, hvor moderen er 82 år, og faderen er 87. Som gode katolikker har de fået et aneligt antal børn, fem drenge og en pige. Der også er blevet flere, således at klanen i dag tæller 39 fuldgylde medlemmer.

Hele sommeren igennem ankommer familie samt tilrejsende venner til de tre sammenbyggede sommerhuse på klippen.

Husholdningen tæller også tre cubanske kvinder, der vasker, stryger, laver mad og gør rent. I modsætning til ejerne bor kvinderne også i hovedhuset, når det er vinter, og sørger for, at sommerhusene ikke forfalder. Sommerrytmen er enkel: Ved 8.30-tiden er der morgenmad, efter at moderen har været på markedet. Gæsterne står op mellem ni og 11. Den 100 procent hjemmelavede frokost – forret fisk, svinekød, pasta eller paella med salater efterfulgt af frisk frugt – serveres kl. 16 ved et stort rundt bord på terrassen. Tempoet er lavt, der bades og spilles tennis.

De tre cubanske kvinder er glade, siger de. Deres arbejdsgivere respekterer dem. De har løn og bolig året rundt. Og offentlig sygesikring. I Danmark ville de blive anset som stakler, der hurtigst muligt burde have en uddannelse og et »rigtigt« arbejde. Uanset at den offentlige debat kan fodre svin med indlæg om stress og præstationsangst i den hypermoderne, digitaliserede konkurrencestat, hvor vi alle sammen skal kunne sælge os selv uafbrudt.

Hvis man nu anerkendte, at der findes grupper af mennesker i vort samfund, der gerne vil tjene deres egne penge, men at de ikke alle er kvalificerede til at være toptunede 'videnarbejdere', og som måske gerne ville arbejde som hushjælp m/k. Så kunne vi måske både få et mere rummeligt arbejdsmarked og færre stressede børnefamilier. Der er vel en tanke værd.

Anngrethe Rasmussen er udenrigskorrespondent i Washington DC.

Læserbrev

11. august 2014

Har cubanske kvinder et valg?

Henning Knak Poulsen, Roskilde

Det er sagt før om slaverne i sydstatene, de sorte under apartheid og arbejdere i alverdens fabrikker, at de ikke har potentiale eller vilje til mere. Man mener, at de er lykkelige, hvor de er, med sikkerhed for tøj, mad og lidt sygehjælp. Det er alt, hvad de nogensinde har ønsket sig. Nu skal vi endnu en gang høre på denne usandhed i form af Annegrethe Rasmussens klumme den 4. august. Den handler om hushjælperne fra Cuba, som er glade, tilfredse og respekterede; som passer de rige folk og deres børn.

Jeg har været au pair i udlandet, og det er min erfaring, at kan man klare børnepasningen, madlavningen og den resterende husholdning i en familie, er det i sig selv et godt bevis for, at man har potentiale til mere. Så klarer man også at få sig en akademisk uddannelse og opfostre seks unger. Men hushjælpen fra Cuba har lært den lykkelige slaves kunst kun at ønske sig det, hun har; for at overleve. Kunne Annegrethe Rasmussen mon se et af sine egne børn i den cubanske Joanitas sted, og erklære at: »Her kan du udleve dit fulde menneskelige potentiale«, og se sig tilfreds med det resultat? Ellers tilbyder vi ikke hushjælpen en rimelig stilling. Deri ligger anstændigheden.